

אלוהים מרחם על ילדי הגן

הרצאה לכנס "ציפור הנפש"

10.01.12

אילאיל צין

אלוהים מרחם על ילדי הגן

מילים: יהודה עמיחי

אלוהים מרחם על ילדי הגן
פחות מזה על ילדי בית הספר.
ועל הגדולים לא ירחם עוד
ישאירם לבדם
ולפעמים יצטרכו לזחול על ארבע
בחול הלוהט כדי להגיע
אל תחנת האיסוף
והם שותתי דם.

אולי על האוהבים באמת
יתן רחמים ויחוס ויצל
כאילן על הישן בספסל
שבשדרה הצבורית.

אולי להם גם אנחנו נוציא
את מטבעות החסד האחרונות
שהורישה לנו אמא,
כדי שאשרם יגן עלינו
עכשיו ובימים האחרים

זהו שירו של יהודה עמיחי. רציתי גם להקריא לכם משהו שאני כתבתי, כשהיו בני, עידו וסער
בני שנה. קראתי לו גם, בהשראת השיר:

אלוהים מרחם על ילדי הגן

הילדים היפים שלי.

הילדים העייפים שלי.

דווקא לי, תאומים כל כך יפים, כל כך בלונדיניים.

הם בוכים. בגיל הזה עוד מותר לבכות. מותר לבכות כשעייפים, ומותר לבכות כששמחים, וכשאח שלך לוקח לך את האוטו או מושך בשיער. מותר גם להיות עייפים. ואז הוא הולך לישון. מבקש "מוצץ" והולך לישון. והוא יודע שאמא פה. אפילו שהוא עוד קורא לי "אבא". ולפעמים אמה (AMA), שזה מעין שילוב שכזה.

ואני כל כך מתפלאת, ולא מבינה- מהיכן באו לי ילדים כאלה. שמחים כל כך, ורוקדים ששומעים שירים ברדיו או בטלוויזיה? וסער רקד בשבת כשהוא שמע צליל של מקדחה. זה נשמע לו כמו שיר. אני שרה לעידו "אדון חרדון" והוא מוחא כפיים.

ואני אומרת לו: "עכשיו אתה. עכשיו עידו ישיר שיר" ועידו, שר גם הוא שיר בלי מילים. השיר הכי יפה ששמעתי אי פעם. הכי מיוחד.

מאיפה יש לי ילד ששר שירים? שמאכיל אותי "כאילו" יוגורט בכפית ומאוד שמח כשאני אומרת "טעים!".

מאיפה יש לי ילדים שמחים? ועייפים, וצוחקים, ובוכים?

כי אני, אני באתי משם.

מהעולם שאין לך שם כלום. של: "תגידי תודה שאומרים לך בוקר טוב".

שבכלל מתייחסים. שלא מכים ובוועטים ועולבים ופוגעים.

ומהיכן אני יודעת לחבק ולאהוב? מי לימד אותי את הדברים הללו? מי לימד אותי שזה יותר טוב? ואיך לא נשארתי שם, בעולם ההוא, החולה, המסכן, הנזקק?

העולם שבו גם עזרה באה בלי כבוד. באה בהתנשאות.

אומרים לי: אנחנו יודעים מה את צריכה.

את צריכה לא להיות לבד.

מה את אומרת, גברת עובדת סוציאלית!?

את זה, גם אני יודעת. גם אני יודעת שלחזור לדירה המלוכלכת בה אני גרה, עם השערות של הכלבה שכבר איננה, עם האבק והזבובים והריחות של הביוב ולגלגל עוד ג'וינט זה לא משהו שאני צריכה או רוצה.

אבל,

אני גם לא רוצה אותך. שתגידי לי מה אני צריכה. אני גם לא צריכה את הד"ר, סגן מנהל המחלקה, שיסתכל עלי בחצי מבט ויגיד לי: "נתנו לך תרופות שלא עוזרות. ניתן לך משהו אחר."

היה ד"ר אחר שאמר לי עוד בתחילת הדרך: "התרופות לא עוזרות לך. אחרת לא היית מגיעה לכאן, לבית החולים".

והאח יושב על הכיסא המשרדי המכוער, בתחנת האחיות הלבנה והמלאה בקופסאות קטנות ואמר לי: "את צריכה לשתות הרבה מים. וגם לאכול. ולהתקלח" אבל הוא לא הבין שהמים מסוכנים לי. גם לשתות וגם להתקלח. יש בהם חומרים רעילים עבורי.

אז לקחו אותי, אח אחד מקדימה, ואח אחד מאחורה ועוד אחות מהצד שכל הזמן דיברה בחביבות מזויפת. בקול תינוקי כזה: "עכשיו אנחנו רק עוברים את הדלת. במחלקה השנייה יהיה לך הרבה יותר טוב ונוח ונעים...". ואני ידעתי שזה לא יהיה.

הדרך לגיהנום רצופה במילים תינוקיות.

והגעתי לגיהנום. בגיהנום גרים אנשים שחושבים שהמים מורעלים. ואנשים שרודפת אחריהם המשטרה והשב"כ. הם כל כך חשובים? והם כל כך מיואשים שהם רוצים למות. ויש שם גם אנשים שבמה שהם אומרים יש היגיון פנימי, כל כך פנימי שאף אחד מלבדם לא מבין אותו.

אף אחד מלבדי גם לא הבין עד כמה המים מורעלים. ועד כמה החיידקים שיש בכל מקום מסוכנים. בעיקר בדירה שלי, עם תלתלי האבק שאיימו להשתלט על הכול, והאנשים שרצו להרוג אותי שהתקרבו עם כל שאיפה מהג'וינט....

אז אני יודעת שזה אסור, ולא טוב לי. אבל אני לא יודעת אחרת.

אני רק רציתי מישהו שיבוא ויהיה לו אכפת באמת. שלא ידע מה טוב בשבילי. רק שיהיה לו אכפת. שיקשיב. ויבין וידע.

ולא יגיד כמה אני חולה. ולא יגיד שאני צריכה לגור בהוסטל כי שם לא אהיה לבד. שם לא יהיו הזבובים, והביוב והשערות של הכלבה.

אבל אני כן אהיה לבד.

כי זה מה שידעתי, להיות לבד.

עם עבר, בלי עתיד, בלי תקווה.

בלי חיבוק של ילדון בלונדיני ששם עלי את הראש. בלי ילד שצוחק כשאני מנשקת לו את הבטן ואומרת לו: "עוד מעט נלך לגן ותראה לגננת את הכובע החדש שלך" והוא צוחק. שמח, מתרגש. ובלי אבא שלהם, שהוא האיש שלי.

שאומר לי: "בטח שהתלהבו ממך, את הכי בעולם"

ואני אומרת לו, "זה לא נכון, זה רק בעיניך ככה..". וכל כך שמחה להיות הכי בעולם בשביל מישהו. מישהו שתמיד, אחרי שהילדים הלכו לישון, בתוך כל הבלגן והלכלוך, תמיד עוצר, מרים ידיים למעלה ועוטף אותי בחיבוק. ואומר לי: "למה את דואגת? אני כאן, אמרתי לך שאני אדאג לזה..."

ואני?

אני לא מאמינה שאני אותה אחת.

אז רציתי לספר לכם קצת מהחוויות של אם מתמודדת עם העולם הזה, המופלא, המקסים אבל גם הקשה ומסובך, של גידול ילדים. קראתי במחקרים שנעשו בתחום האמהות המתמודדות, שבמקרים רבים הילדים חיים תחת עומס כבד מידי של מחלת האם והדבר משפיע רבות עליהם ועל תפקודם. קראתי גם את הקצה השני, על הורים, אשר חיים במציאות בה הם עושים ככל יכולתם להעניק לילדם חיים נורמליים. ילדי, כפי הניתן להבין, הם עוד קטנים, ואוכל לספר לכם רק על הצד שלי, כאמא.

אני זוכרת את השנה הראשונה, בה הם נולדו. את הלבטים שלי, אם אני עושה נכון או לא. האם האינסטינקטים שלי, שבכל כך הרבה מקרים יכולים להיות לא מדויקים, מכווננים ומדויקים כשזה נוגע להורות?

ושאלתי המון שאלות, ששאלות לפעמים גם אמהות אחרות לתינוקות. אבל אצלי, המשמעות היתה אחרת. אי הביטחון שלי, לדעתי, נבע ממקורות אחרים.

לפני מספר חודשים, אני זוכרת שבת, בה היינו בגן הציבורי, ילדי ואני. ועידו, בני, הלך לשני ילדים אחרים, גדולים ממנו, ובטבעיות רבה שיחק איתם, ואט אט שמתתי לב שהוא אף מנהיג אותם, אומר איך יתגלגלו מהגבעה ומי יתגלגל קודם. ואני זוכרת שהסתכלתי עליו ולא האמנתי.

מאיפה יודע הילד שלי ככה להשתלב בחברת ילדים אחרים?

כשאני נמצאת בחברת מבוגרים, בקבוצה שמטרתה חברתית, אני קודם כל שותקת, ואחר כך מנסה בדרך מאוד מגושמת להשתלב. ואצל עידו, זה בא כל כך בטבעיות ומתוך כל כך הרבה ביטחון עצמי. ואני שמחה, ונורא נורא גאה בו. אבל לא בטוחה מהיכן הוא למד את זה.

וסער שלי, ילד מקסים, אבל חושש ומתבייש כשיש הרבה אנשים. מעדיף להשאר בצד, על הברכיים של אמא או אבא. ואני חושבת לעצמי, האם הוא יהיה כמוני? יחשוש מסיטואציות כאלה לתמיד? או שאולי הוא סתם ביישן, וגם זה בסדר?

ולפעמים שואלים אותי על תורשה, שזוהי סוגיה שמפחידה הרבה מתמודדים ששוקלים את עניין ההורות, ואני חושבת לעצמי, שגם אם יש גנטיקה, ואפילו שהאחוזים של הילדים לחלות הם מאוד קטנים, הרי יש גם גנטיקה לסרטן שד, ומזה אפשר למות. וממחלה פסיכיאטרית, בדרך כלל לא מתים. ויש תרופות, והן הולכות ומתפתחות. ואפשר לחיות גם עם המחלה שיש לי, ולחיות חיים מלאים ומאושרים. חיים בעלי משמעות.

שואלים אותי הרבה: "מה יקרה כשהילדים שלך יגדלו? הם הרי ידעו שאימם חולה?"

ואני חושבת על זה הרבה.

אני מקווה שהילדים שלי יגלו שהעולם המופלא שלנו כולל בתוכו כל מיני סוגי אנשים. כמו בגן שלהם; יש את תמר היפה שעידו תמיד מחבק בבוקר, ואת ענבר שמאובחן עם הפרעת קשב וצריך להזהר לא לחטוף ממנו מכות, ואת יונתן שהוא החבר הכי טוב שלהם. ויש גם אנשים מבוגרים ששונים זה מזה. יש את יואב, שהוא איש מקסים ומתנייד עם כסא גלגלים, ואת הדס, שאמא שמעה ממנה המון טיפים איך לטפל בתינוקות כשהם עוד היו קטנים, והיא לא

שומעת ומדברת מוזר ולא כל כך מובן, ויש את אבא שיש לו משקפיים, ואמא, שלפעמים לא מרגישה טוב, ולא בדיוק ברור ממה...

זה בסדר, כי זה העולם שלנו, והוא מעניין וטוב כמו שהוא, ולא היינו מוותרים על אף אחד בתוכו, כי לכל אחד מאיתנו יש בו מקום. גם לאמא כמו שלהם...

ואולי הם יראו שאמא שלהם היא בסך הכל כמו כל אמא אחרת, לא שונה בהרבה. אוהבת נורא, ומשקיעה המון, ולפעמים גם עייפה, ועצבנית וחסרת סבלנות.

והם לא יבינו על מה העניין, מה פה השוני? זאת פשוט אמא.

האמא שנועדה בשבילם. האמא הכי טובה שיכולה להיות להם.

ואני זוכרת איזה בוקר, כשמהרנו לצאת לגן, הבנים בדקו מה יש במגירות השידה שלי. וגילו שם גם חבילת כדורים. ושמעתי את השיחה בינהם: "זה מסטיקים של אמא, לנו אסור לגעת".

אז הבנים שלי באמת לא לועטים מסטיקים, וגם התרופות נמצאות בארון גבוה יותר...

אני יודעת, שבחיי היום יום, גם כאשר הסטטוס קוו העדין של הנפש שלי חורג מאיזון, ואני מתפקדת ב-20 אחוז אנרגיה מאשר בכל יום אחר, וכל שאר המוח שלי עמוס לעייפה ברעיונות ומחשבות מעיקים, אני שומרת את מעט הכוח שיש לי עבור ילדי. את מעט הריכוז שאני עוד מסוגלת לו, אקדיש כדי

לחבק בשקט...

לענות בסבלנות...

אני יודעת, שלקחתי על עצמי את המשימה הגדולה ביותר אותה עלי למלא בחיים, משהחלטתי להביא ילדים. זה לא כמו עבודה, אותה אוכל לעזוב בכל רגע, דירה ממנה אוכל לעבור בכל רגע, בן זוג ממנו אוכל להפרד. ואפילו משברים פסיכיאטריים, אליהם אוכל להכנס ומהם אוכל גם לצאת.

המחויבות שלי כלפי ילדי היא מעל ומעבר להכל. זו המחויבות העמוקה ביותר וגם הבסיסית ביותר. ואני יודעת, שבכל כוחי אעשה את הכל כדי לעמוד בה.

אז מהזווית האישית שלי, אני רוצה לאחל לכל מתמודד ששוקל אם להיות הורה, שידע מה נכון עבורו, וינסה ל"נקות" את הסטיגמות והדעות הקדומות שיש להרבה אנשים מסביבו, וידע שאף הורה לא מושלם.

שיש הורים "נורמליים" שעובדים יותר מידי וכמעט לא רואים את הילדים והורים שאינם מאובחנים במחלה פסיכיאטרית ולפעמים מתעללים בילדיהם או מזניחים אותם, וסתם הורים שמחנכים את הילדים להיות אלימים... או הורים שלא מתייחסים לילד ולא רואים מה שהוא באמת צריך...

ובסך הכל, לדעתי, צריך לבדוק את המשאבים. שיש לך, כהורה, ויש לך בסביבה הקרובה. יש לך חברים? אנשי מקצוע שמסייעים סביבך? בני משפחה? כל מי שיכול באמת לעזור ולתמוך ולהפוך את הדבר המשמעותי הזה לטוב וקל יותר. כל מי שישמח לתת יד, או כתף, או עצה טובה.

כי כשמדברים על החלמה, הבסיס הוא חיים בעלי משמעות.

ולהיות אמא לילדים, נותן לי הרבה משמעות.

משמעות כמו-

פעם שכעסתי על משהו, עידו ניגש אלי, הושיט לי את התולי שלו ואמר לי- "אמא קחי את זה, זה ירגיע אותך"... וכמו סער שאמר לי: "אמא אני כל כך אוהב אותך, את הכי יפה מכל האמהות"...

משמעותי כמו החיבוק שאני מקבלת כשאני חוזרת בערב מהעבודה, או כמו הילד המנומנם שנכנס לי בבוקר למיטה.

והידיעה, שתמיד, כשאחזור הביתה יהיו שם שלושה גברים, 2 קטנים ואחד גדול, שחושבים שאני מדהימה, ושאין כמוני וזה לגמרי הדדי, גם אני חושבת שאין כמו שלושתם...

אז אולי המסר שלי הוא, שהחלטה להיות הורה היא החלטה קשה, ומורכבת והיא צובעת את תהליך ההתמודדות בצבעים אחרים, והיא נותנת טעם אחר לגמרי לתהליך ההחלמה.

ושלפעמים יש אתגרים, ודילמות ושאלות ללא פיתרון.

אבל הילדים האלה הם המתנה הכי יפה שהחיים נתנו לי.

שאם הייתי צריכה לסבול כל כך הרבה, כדי להעריך חיבוק של ילד, אז זה לגמרי היה שווה את זה.